

PALYDĖJUS AMŽINAM POILSIUI JONĄ KISELĮ...

2007 m. birželio 15 d., prieš mėnesį paminėjęs 80-tuosius gyvenimo metus, iš mūsų hidrogeologų tarpo netikėtai pasitraukė nuoširdus bendradarbis, sumanus hidrogeologas, aplinkosaugininkas ir lietuviškų dainų bei giesmių puoselėtojas Jonas Kiselis.

Jonas gimė 1927 m. gegužės mėn. 15 d. Rumpiškėnų kaime, Pandėlio valsčiuje, Rokiškio apskrityje stambių ūkininkų šeimoje. 1938 m. baigęs Kazliškio pradinę mokyklą, mokėsi Pandėlio progimnazijoje, vėliau iki 1945 m. – Rokiškio gimnazijoje. Trejus metus studijavo Kauno kunigų seminarijoje. Sudėtingu pokario laikotarpiu, vengdami tremties į Sibirą, 1949 m. pradžioje Jono tėvai paliko ūkį ir persikėlė į Radviliškį, o vėliau – į Vilnių. Kaip sakydavo Jonas, šeimai liko tik svetimas kampas ir ožkytė. Kaip ir daugeliui to meto tariamų „liaudies priešų“ gyvenimas tapo problema kaip išlikti, o ateities perspektyvos dažnai priklausė nuo lemties. Be buitinio skurdo, nuolatinė palydovė buvo dvasinė priespauda. Tai įveikti Jonui pavyko.

Studijos kunigų seminarijoje Jonui nebuvo bevaisės. Visuose darbuose jis buvo nuoseklus ir kolegoms dažnai primindavo, kad viską reikia pradėti nuo savęs. 1949 m. persikėlęs į Vilnių ir įsidarbinęs Respublikinėje priešmaliarinėje stotyje, mokslą tęsė Vilniaus suaugusiųjų gimnazijoje. 1953 m. įstojo į Vilniaus valstybinio universiteto Gamtos mokslų fakultetą, kurį sėkmingai baigė 1958 m. Profesorius J. Dalinkevičius jam siūlė likti Geologijos katedroje, tačiau vykstant laisvėjimo pokyčiams įgytas žinias Jonas nutarė realizuoti praktinėje veikloje. Tais pačiais metais J. Kiselis pradėjo dirbti besikuriančioje Lietuvos geologijos

valdyboje, o kiek vėliau buvo paskirtas Vilniaus hidrogeologinės ekspedicijos artezinių gręžinių gręžimo padalinio skyriaus vyriausiuoju hidrogeologu. Šiose pareigose dirbo iki Nepriklausomybės pradžios. Jis daug prisidėjo tobulinant hidrogeologinių eksploatacinių gręžinių įrengimo technologijas, ypač įrengiant vandens gręžinius Lietuvos miestų viešojo vandens tiekimo vandenvietėse.

Per visą studijų laikotarpį Jonas aktyviai dalyvavo Vilniaus universiteto chore. Trumpu „chruščiovinio“ atšilimo laikotarpiu įsitraukė į naujai susikūrusį „Aušros“ klubą, kuris tuomet išdrįso prabilti apie draudžiamus lietuviškus papročius ir pamirštas tautines dainas. Nežiūrint laikmečio negandų ir dvasinio persekiojimo, tautiškumo gaivinimo dvasia Jonui buvo įgimta ir subrandinta tėvų pastogėje. Studijų metais pradėjęs giedoti Šv. Mikalojaus bažnyčios chore, savą pastoralinę veiklą tęsė iki pat mirties. Pagal to laikmečio galimybes buvo aktyvus kelionių organizatorius po Lietuvą ir kitas sąjungines respublikas. Su dvasiniu pakilimu įsitraukė į Sąjūdžio veiklą, nuosekliai ir tvirtai gindamas savo įsitikinimus.

Išdirbęs vienoje hidrogeologinių darbų įmonėje visą gyvenimą, išėjęs į pensiją nuo darbinės veiklos negalėjo atsiriboti. Vykstant viso Lietuvos ūkio pertvarkai, J. Kiselis beveik dešimtmetį (1994–2002 m.) tęsė profesinę veiklą privačioje įmonėje UAB „Grotą“, vykdant naftos produktų šalinimo iš užteršto požemio buvusioje „Lietuvos kuro“ Vilniaus naftos produktų bazėje darbus.

Vandeningų žemės sluoksnių užteršimo valymo darbai Lietuvoje tuo metu buvo naujovė. Mintis, kad Žemės gelmėse yra benzino ar dyzelino, kurį galima „paimi“ ir supilti į automobilių batus, nuostabą kėlė net prityrusiems hidrogeologijos specialistams, nekalbant apie kitų profesijų žmones. Atmintin įstrigo gana komiškas, bet kartu ir tipiškas to laikmečio žinias ir supratimą apie Žemės gelmių užterštumą atspindintis atvejis. Jono pagalbininku buvo priimtas jau į pensiją išėjęs gana patyręs inžinierius. Pusę dienos kartu su Jonu aiškinome jam apie būsimą darbą – popula-

Užtarnauto poilsio metas...

A time of well-deserved rest...

valymo ataskaitas. Jo konsultacijos ir patarimai, interpretuojant gautus duomenis, darant išvadas ir priimant vienkopus ar kitokius sprendimus, būdavo nepamainomi. Kad neatsiliktu nuo jaunimo ir būtų visaverčiu visose darbo srityse, jis net kompiuteriu dirbti pramoko – ir lenteles pildė, ir tekstą spausdino, ir grafikus padarydavo.

Profesinis kruopštumas, tvarkingumas ir pareigingumas padaryti viską iki galo lėmė ir tai, kad Jono domėjimasis Vilniaus

riaus naftos bazės požemiu nenutrūko ir baigus aktyvią gamybinę veiklą. Kai bankrutavus Lietuvos kurui, pagrindiniam finansuotojui, valymo darbai nutrūko, savo paties iniciatyva, „kad nenutruktų stebėjimai“, sistemingai, bent vieną kartą per mėnesį jis apeidavo bazės rajone išlikusius monitoringo gręžinius, išmatuodavo juose vandens lygį ir kai kur dar likusių laisvų naftos produktų sluoksnį ant vandens paviršiaus. Kiekviena proga pasidžiaugdavo, kad naftos jau likę nedaug, kad kelerių metų triūsas buvo ne veltui. Tą lemtingą dieną jis taip pat buvo susiruošęs matuoti vandens lygį gręžiniuose. Staigus širdies priepuolio pakirstas, susmuko prie paskutinio gręžinio. Gal pamatavo, bet užrašyti nespėjo. Prie gręžinio aptiktas pieštukas ir popieriaus lapas, kuriame buvo likęs tuščias vienas langelis...

Trumpai paminėta velionio darbinė ir visuomeninė veikla – tik nedidelė Jo prasmingo gyvenimo dalis. Atlikti darbai ir sukauptos žinios apie hidrogeologinių gręžinių įrengimą, požeminio vandens išteklius ir jų apsaugą nuo užteršimo išliks ateities kartoms Lietuvos geologinio fondo archyvuose, kur ne vienoje ataskaitoje ir susistemintų geologinių bei hidrogeologinių duomenų aprašuose liko J. Kiselio darbo vaisiai.

Tuo metu buvo mažai žinoma, kas yra grunto tarša ir kaip jį valyti, kaip šį procesą suprojektuoti bei reikiamai valdyti. Norint visa tai suprasti, viską reikėjo ypač kruopščiai stebėti, aprašyti ir išanalizuoti. Tam reikėjo žmonių – gebančių, išmanančių ir norinčių tai daryti. O svarbiausia – sąžiningų. Jono profesinė patirtis, kruopštumas ir sąžiningumas šiuo atveju buvo nepamainomi. Nors iš aktyvios profesinės veiklos jis jau buvo pasitraukęs į užtarnautą poilsį, pasiūlius dirbuotis valymo srityje, jis nedvejodamas ėmėsi šio darbo. Jis visada puikiai žinojo, kokie gręžiniai veikia, koks jų našumas, kaip vystosi lygio depresija ir kaip kinta laisvų naftos produktų ant gruntinio vandens paviršiaus sluoksnis bet kurioje taršos arealo dalyje. Gyvas Jono profesinio ir žmogiško brandumo įrodymas – jo pildyti lauko darbų žurnalai, kurie žavi savo informatyvumu, sistemingumu ir tvarkingumu. Jie galėtų būti pavyzdžiu daugeliui mūsų, kaip derėtų atlikti mums pavestas užduotis.

Baigdami trumpą nekrologą, linkime žmonai Valerijai ir dukrai Kristinai ištvėrmės bei stiprios sveikatos auginant būrį anūkų, kuriais Jonas ypač džiaugėsi ir jais didžiavosi.

Nors pagrindinė J. Kiselio darbo vieta buvo lauko objektai, kiekvieniems metams baigiantis jis sėsdavo prie stalo ir padėdavo apdoroti per metus sukauptą medžiagą bei parašyti metines

Ilsėkis, mielas Jonai, greta savo tėvų, kuriems amžinas poilsis buvo lemtas Vilniaus krašto Rokantiškių kapinėse.

A.Misiūnas, A.Marcinonis